

SSC Weekly Focus

อาเซียน : การประกาศเขตแสดงตนเพื่อการป้องกันภัยทางอากาศ หรือ ADIZ ของจีน

การประกาศเขตแสดงตนเพื่อการป้องกันภัยทางอากาศ (Air Defense Identification Zone หรือ ADIZ) ของจีน นอกจากจะนำไปสู่วิวาทะกับประเทศคู่พิพาทอย่าง ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และไต้หวันโดยตรงแล้ว ยังมีประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะอาเซียน ที่อาจนำไปสู่การเผชิญหน้าทางทหารที่จะรุนแรงมากขึ้นในวันข้างหน้า ที่ผู้นำของแต่ละประเทศที่เกี่ยวข้องมีความจำเป็นต้องหาทางออกที่เหมาะสมต่อไป

วิวัฒนาการของ ADIZ สู่การขยายบทบาททางความมั่นคงของจีน

มาตรการ ADIZ เดิมทีสหรัฐฯ เป็นผู้เริ่มใช้มาก่อน ตั้งแต่ในช่วงสงครามเย็น ต่อมาได้สนับสนุนให้เกาหลีใต้ประกาศใช้ในช่วงสงครามเกาหลี ถัดมาญี่ปุ่นก็เริ่มใช้มาตรการนี้บ้าง แต่ไม่เป็นที่ยอมรับจากรัสเซียและจีน และล่าสุดหลังจากจีนประกาศใช้ ADIZ เพียง ๓ สัปดาห์ เมื่อช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๖ เกาหลีใต้ก็ประกาศขยายเขต ADIZ ของตน เพื่อเป็นการแสดงแสนยานุภาพให้เพื่อนบ้านและประเทศคู่พิพาทได้รับรู้ด้วยเช่นกัน แต่สิ่งที่ทำให้ประเทศเพื่อนบ้านเป็นกังวลก็คือ ช่วงเวลาการประกาศ ADIZ เป็นช่วงที่เกิดความตึงเครียดระหว่างจีนกับญี่ปุ่น ในการอ้างอำนาจอธิปไตยเหนือหมู่เกาะที่จีนเรียกว่า เตียวหยู (Diaoyu) แต่ญี่ปุ่นเรียกว่า เซนกากุ (Senkaku) ซึ่งตั้งอยู่ในทะเลตะวันออก โดยญี่ปุ่นอ้างว่า มาตรการดังกล่าวเป็นการประกาศใช้ฝ่ายเดียว เป็นการบังคับให้คนอื่นทำตามกฎระเบียบภายในของ

จีนในพื้นที่น่านน้ำสากล ขณะเดียวกันจีนก็อ้างว่าเป็นมาตรการเดียวกับที่ญี่ปุ่นทำ เนื่องจากก่อนหน้านี้จีนได้มีการศึกษาและพิจารณาที่จะประกาศใช้มาตรการดังกล่าวอยู่แล้ว

อย่างไรก็ตาม ย่อมไม่เป็นผลดี หากประเทศคู่พิพาทของจีนในทะเลจีนใต้ช่วยจีนมากขึ้น โดยมีเหตุมาจากการประกาศ ADIZ บริเวณทะเลจีนตะวันออก ที่กินบริเวณครอบคลุมพื้นที่ข้อพิพาทอ้างกรรมสิทธิ์ทับซ้อน เช่น หมู่เกาะสแปรตลีย์ หมู่เกาะปะการังสการ์โบโรห์ และหมู่เกาะพาราเซล ซึ่งทำให้ชาติสมาชิกอาเซียนหลายประเทศ อาจถูกนำเข้าไปเกี่ยวข้องโดยตรง เนื่องจากเป็นคู่พิพาทกับจีนในปัญหาทะเลจีนใต้ และผลที่ตามมา อาจเป็นเหตุให้ชาติสมาชิกอาเซียนบางประเทศต้องอิงและยอมให้สหรัฐฯ เข้ามามีบทบาทเพิ่มขึ้นและอาจเป็นข้ออ้างสำหรับสหรัฐฯ ในการเพิ่มบทบาททางการเมืองระหว่างประเทศ เพื่อขยายบทบาททางทหารในภูมิภาคนี้ก็เป็นได้...

ผลกระทบและมาตรการของอาเซียนต่อ ADIZ ของจีน

การประกาศเขต ADIZ เป็นเพียงมาตรการเฉพาะหน้าของฝ่ายจีน แต่จะมีผลในทางปฏิบัติหรือไม่ขึ้นอยู่กับขีดความสามารถในการเฝ้าติดตามและบังคับใช้ในพื้นที่ ทั้งนี้ การประกาศใช้ ADIZ ของจีนในครั้งนี้อาจเป็นเพียงการทดสอบว่า สหรัฐฯ และพันธมิตรของสหรัฐฯ ในเอเชียจะมีปฏิกิริยาตอบสนองอย่างไร หากจีนซึ่งเพิ่งมีเรือบรรทุกเครื่องบินเข้าประจำการต้องการเปิดทางออกสู่มหาสมุทรแปซิฟิกมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันญี่ปุ่นได้พยายามออกมาแสดงท่าทีต่อประเทศในเอเชียแปซิฟิก โดยเฉพาะกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อเป็นการคานอำนาจกับจีน แต่ทั้งนี้สิ่งที่หลายฝ่ายสนใจมากกว่านั้น คือ มีแนวโน้มและสัญญาณบอกเหตุว่าจีนจะมีการประกาศใช้มาตรการดังกล่าวในทะเลจีนใต้ด้วยหรือไม่ในอนาคต เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อดุลยภาพของอำนาจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และสร้างความยุ่งยากให้กับอาเซียนเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม พบว่า ในขณะนี้อาเซียนและจีนได้มีการดำเนินกลไกการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในเรื่องทะเลจีนใต้ ผ่านกรอบการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโส (ASEAN-China SOM) และระดับ รมว.ต่างประเทศ และผู้นำในระดับต่างๆ อยู่อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการป้องกันและลดผลกระทบจากความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นจากการขยายบทบาททางความมั่นคงในภูมิภาค

บทบาทของไทย : การจัดการความขัดแย้งในภูมิภาคอาเซียน

ปัจจุบันไทยในฐานะคนกลาง ทำได้โดยเน้นให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือกับอาเซียนในการพยายามดึงจีนเข้าสู่การเจรจาเพื่อจัดทำแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct) โดยมีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ (๑) เพื่อเป็น

มาตรการสร้างความไว้วางใจ (๒) เพื่อป้องกันการขยายตัวลุกลามของความขัดแย้ง และ (๓) เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้คู่กรณี (Concerned Parties) สามารถเจรจาหารือเพื่อแก้ไขข้อพิพาทเกี่ยวกับเขตอธิปไตยทางทะเลระหว่างกัน โดยน่าจะเป็นสิ่งช่วยป้องกันมิให้ความขัดแย้งในทะเลตะวันออกขยายตัวลงมาสู่ทะเลจีนใต้และอาจส่งผลกระทบต่ออาเซียนทั้งทางตรงและทางอ้อมได้ แต่ทั้งนี้ การแก้ไขปัญหามิใช่เรื่องง่ายที่ต้องอาศัยความไว้วางใจและการปฏิบัติตามความตกลงต่างๆ ร่วมกันทั้งจากจีนและสมาชิกอาเซียนทั้งหมดด้วยเช่นกัน

บทส่งท้าย

จากวิวัฒนาการของการประกาศเขตแสดงตนเพื่อการป้องกันภัยทางอากาศ หรือ ADIZ มีจุดเริ่มต้นในยุคสงครามเย็น ไม่น่าเชื่อว่ากว่า ๒ ทศวรรษแล้วที่โลกผ่านพ้นยุคสงครามเย็น แต่เขตแสดงตนยังคงอยู่ และมีแนวโน้มว่าจะขยายออกไปอีกหลายประเทศ โดยเฉพาะประเทศในแถบเอเชียที่จะเป็นการตอกย้ำแนวคิดที่ว่าภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกคือจุดที่จะเกิดความตึงเครียดและกำลังก่อตัวรุนแรงมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้อาเซียนไม่ควรเพิกเฉย แต่ควรแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหา เพื่อให้ทุกประเทศใช้เขตแสดงตนในทางสันติดังที่กล่าวอ้าง และร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งอันรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

สุดท้าย สิ่งที่น่าติดตามต่อไป คือ ในอนาคตจีนจะแสดงท่าทีใดต่อการประกาศเขต ADIZ ในทะเลจีนใต้หรือไม่และเมื่อใด ซึ่งอาจยิ่งทำให้ความขัดแย้งในภูมิภาคขยายตัวมากขึ้นและอาจกลายมาเป็นเครื่องพิสูจน์การกล่าวของจีนว่าการเติบโตของจีนจะเป็นไปอย่างสันติ (Peaceful Rise of China) นั้นเป็นเรื่องจริงหรือเป็นเพียงแค่การกล่าวอ้างเท่านั้น.....๑๖

อ้างอิง :

- ◇ www.chanchaivision.com
- ◇ www.bangkokbiznews.com